

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **XXX**
zastoupená advokátem Mgr. Markem Sedlákem
sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno

proti

žalovanému: **Generální konzulát České republiky v Drážďanech**
sídlem Erna-Berger-Strasse 1, 01097 Drážďany, Německo

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

[1] Žalobkyně napadá stav, kdy tvrdí, že zásah žalovaného spočívající v odmítnutí poskytnutí termínu k podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem studia byl nezákonný, a aby žalovanému uložil povinnost nahradit náklady řízení. Domáhá se tak prohlášení nezákonnosti zásahu, který se stal.

[2] V žalobě namítá tyto žalobní body. Žalobkyně je státní občanka Běloruska, dlouhodobě pobývá na území Litvy, kde má povolený pobyt v souhrnu delší než dva roky. Na základě této skutečnosti podle svého názoru splňuje podmínky místní příslušnosti Generálního konzulátu České republiky v Drážďanech podle § 169g odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o pobytu“).

[3] Dne 23. června 2025 žalobkyně prostřednictvím svého právního zástupce zaslala registrační e-mail s žádostí o stanovení termínu k osobnímu podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem studia. Téhož dne obdržela odpověď žalovaného, ve které jí bylo sděleno, že jí termín nebude poskytnut z důvodu omezení služeb pro občany Běloruska. Odkazováno bylo na webové stránky Ministerstva zahraničních věcí ČR. Žalobkyně namítá, že postup žalovaného představuje nezákonný zásah, neboť jí bylo znemožněno osobní podání žádosti, což je zákonnou podmínkou pro zahájení řízení podle § 169d odst. 1 a 2 zákona o pobytu.

[4] Tvrdí, že žalovaný ve své odpovědi neuvedl žádné konkrétní zákonné ustanovení, které by zakládalo výjimku pro občany Běloruska. Odkaz na webové stránky MZV ČR uvádí, že některé žádosti občanů Běloruska jsou nepřijatelné na základě zákona č. 175/2022 Sb. a navazujících nařízení vlády. Žalobkyně však tvrdí, že z těchto předpisů nevyplývá oprávnění žalovaného odmítnout poskytnutí termínu k podání žádosti. Uvádí, že podle jejího názoru podle § 169h odst. 5 zákona o pobytu může být žádost prohlášena za nepřijatelnou až po jejím podání, a proti takovému rozhodnutí má žadatel možnost podat správní žalobu. Postup žalovaného tedy žalobkyni zbavil nejen možnosti podat žádost, ale i možnosti se proti případnému rozhodnutí bránit.

[5] Dále žalobkyně poukazuje na rozpor s evropským právem, konkrétně se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. května 2016, která upravuje podmínky vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem studia. Směrnice neobsahuje žádné ustanovení, které by umožňovalo členskému státu odmítnout přijetí žádosti pouze na základě státní příslušnosti žadatele.

[6] Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil a navrhoval její zamítnutí. Tvrzený skutkový stav není sporný - dne 23. června 2025 žalobkyně prostřednictvím svého právního zástupce zaslala registrační e-mail Generálnímu konzulátu ČR v Drážďanech (GK Drážďany) se žádostí o stanovení termínu k podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem studia. Téhož dne obdržela odpověď, že žádosti nemůže být vyhověno z důvodu nepřijatelnosti žádosti, a to na základě aktuálně platného omezení vízových služeb pro občany Běloruska. Dne 3. července 2025 žalobkyně podala žádost o dlouhodobý pobyt spolu s žádostí o upuštění od osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu. Tato žádost byla zamítnuta a řízení zastaveno usnesením č.j. 3311-1/2025-MZV/DRAZVO. Proti tomuto usnesení podala žalobkyně odvolání.

[7] Žalovaný uvádí, že žaloba nesplňuje podmínky pro ochranu před nezákonným zásahem dle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „s.ř.s.“). Postup GK Drážďany byl v souladu s § 169f zákona o pobytu, který umožňuje stanovit povinnost sjednání termínu předem. Dále žalovaný odkazuje na zákon č. 175/2022 Sb., který zmocňuje vládu stanovit nepřijatelnost žádostí z důvodu ochrany zahraničněpolitických zájmů. Nařízení vlády č. 55/2024 Sb. stanoví, že žádosti občanů Běloruska jsou nepřijatelné, pokud nejsou podány na základě § 64 písm. d) zákona o pobytu. Žalobkyně nedoložila, že by jí bylo uděleno stipendium od ČR, EU nebo mezinárodní organizace, a její žádost tak byla nepřijatelná. Postup žalovaného byl v souladu se zásadou procesní ekonomie dle § 6 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „správní řád“). Žalovaný dále uvádí, že absence dvojinstančnosti správního řízení není protiústavní, jak potvrzuje nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/04. Možnost obrany žalobkyně je zajištěna prostřednictvím žaloby na nezákonný zásah dle § 82 a násl. s.ř.s. Postup žalovaného je rovněž v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801, konkrétně čl. 7 odst. 6 a čl. 34 odst. 5.

[8] K vyjádření žalovaného podala žalobkyně repliku, v níž setrvala na své argumentaci.

[9] Městský soud v Praze přezkoumal napadený postup žalovaného, vycházející přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době postupu správního orgánu (ust. § 87 odst. 1 s.ř.s.), a o důvodnosti podané žaloby uvážil takto.

[10] Nejprve soud uvádí, že z procesního hlediska považuje žalobu za přípustnou, jak bylo již správní judikaturou aprobováno (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2024, čj. 1 Azs 43/2024-50).

[11] K samotnému věcnému posouzení postupu žalovaného je nutné uvést následující.

[12] Podle ust. § 1 odst. 1 zákona č. 177/2022 Sb.: *„Je-li to nezbytné z důvodu ochrany zahraničně politických zájmů České republiky v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, může vláda stanovit nařízením, že žádost o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podaná na zastupitelském úřadu občanem státu, který není členským státem Evropské unie nebo není vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropskou unií¹⁾, z níž mu vyplývá právo na volný pohyb rovnocenné takovému právu občanů Evropské unie, anebo Dohodou o Evropském hospodářském prostoru²⁾, (dále jen "třetí země") je nepřijatelná. Při zjišťování nepřijatelnosti žádosti se postupuje podle ustanovení § 169h odst. 5 zákona o pobytu cizinců na území České republiky obdobně.“*

[13] Podle ust. § 1 nařízení vlády č. 55/2024 Sb.: *„Z důvodu ochrany zahraničně politických zájmů České republiky v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace je žádost o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podaná na zastupitelském úřadu občanem Ruské federace nebo Běloruské republiky*

nepřijatelná. To platí i pro žádost podanou občanem Ruské federace nebo Běloruské republiky, který je současně občanem jiného státu.“

[14] Podle ust. § 2 odst. 1 písm. d) tohoto nařízení vlády: „*Ustanovení § 1 se nevztahuje na žádost o ... d) udělení oprávnění k pobytu za účelem studia podle § 64 písm. d) zákona o pobytu cizinců na území České republiky podanou občanem Běloruské republiky,...*“.

[15] Podle ust. § 64 písm. d) zákona o pobytu: „*Studium se pro účely tohoto zákona rozumí ... d) stipendijní pobyt realizovaný na základě platných mezinárodních smluv prováděných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, platného stipendijního programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, stipendijního programu Evropské unie nebo na základě rozhodnutí vlády České republiky,...*“.

[16] V posuzované věci podle názoru soudu postup žalovaného odpovídá zákonné úpravě, neboť zákon č. 177/2022 Sb. zmocnil vládu k vydání nařízení, kterým může omezit podávání příslušných žádostí, k čemuž následně bylo vydáno nařízení vlády č. 55/2024 Sb., které v tomto rozsahu stanovilo omezení možnosti podávání těchto žádostí. Z hlediska postupu vykonavatele veřejné správy se tak jedná o postup, který je upraven zákonem a následně v souladu s tímto zákonem konkretizován nařízením vlády.

[17] K odmítnutí poskytnutí termínu podle názoru soudu nedošlo nezákonně, neboť postup žalovaného má zákonný základ v ust. § 175/2022 Sb., kde je stanoveno zákonné zmocnění pro vládu stanovit nepřijatelnost žádosti, což posléze odráží nařízení vlády č. 55/2024 Sb., kdy k podání žádosti je možné přistoupit pouze v případě postupu podle ust. § 64 písm. d) zákona o pobytu. Vzhledem k tomu, že žalobkyně je občankou Běloruska, musí splňovat tuto zákonnou podmínku, a může žádost podat pouze v případě omezeném podle nařízení vlády shora uvedeného. Nic takového žalobkyně v žalobě netvrdí, proto pokud jí nebyl poskytnut termín pro osobní podání, neboť neprokázala, že splňuje zákonné podmínky podle zákona o pobytu (tedy nebylo jí uděleno stipendium), její žádosti nemůže být vyhověno. Postup žalovaného tak odpovídal shora uvedeným zákonným podmínkám, a k tvrzené nezákonnosti tak nedošlo. Pokud žalobkyně uvádí, že informace o tom, že jako občanka Běloruska musí splnit zvláštní podmínky, o nichž na webových stránkách nebyla informována, pak je nutné uvést, že v řízení o hodnocení nezákonnosti zásahu soud nepřezkoumává žádné správní rozhodnutí, ale hodnotí postup vykonavatele veřejné správy. V této věci žalobkyně uvádí, že informace na webových stránkách obsahovala sdělení o tom, že pro ni jsou stanoveny zvláštní podmínky pro podání žádosti. Žalobkyně tak dostatečné informace o tom, jaký právní režim se na ní vztahuje, měla. Skutečnost, že tato informace nebyla vyčerpávající v tom smyslu, že neobsahovala odkaz na veškerá zákonná ustanovení a ustanovení nařízení vlády, tak pro ni neměla žádného omezujícího významu, neboť žalobkyně byla dostatečně informována o tom, že se na zvláštní podmínky vztahují.

[18] Soud dále uvádí, že souhlasí s žalovaným, že samotné umožnění osobní podání žádosti by bylo z hlediska procesní ekonomie nedůvodné, neboť žádosti žalobkyně zjevně nemohlo být vyhověno. Proto skutečnost, že se tak nestalo až po osobním podání žádosti formou rozhodnutí soud nehodnotí jako nezákonnost, když se žalobkyně postupu žalovaného může účinně procesně bránit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem,

což mj. odráží i to, že její žaloba byla soudem věcně projednána v tomto řízení a je o ní rozhodováno rozsudkem.

[19] Okolnost, že není stanovena dvojinstančnost řízení sama o sobě žádný praktický význam nemá za situace, kdy se žalobkyně může bránit postupu žalovaného žalobou k soudu, což se stalo. Soud pouze připomíná, že nikde není instanční přezkum rozhodnutí výslovně zmíněn jako nezbytné právo na spravedlivé projednání věci.

[20] Podle názoru soudu tento postup není v rozporu s evropským právem (směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801), neboť vnitrostátní právo umožňuje dostatečně přezkoumání postupu žalovaného, a tato směrnice umožňuje členským státům nepřijetí státních příslušníků třetích zemí ve svém článku 7 odst. 6 z důvodu hrozby pro veřejnou bezpečnost, kterou je vedení vojenského konfliktu ze strany Ruska a Běloruska včetně rozsáhlé podpory tzv. hybridní války. Tento zájem státu považuje soud za legitimní pro ochranu jeho veřejné bezpečnosti. V tomto směru soud připomíná, že zákaz vydávání pobytových oprávnění pro občany těchto států není absolutní, ale umožňuje výjimku podle již shora uvedeného zákona o pobytu.

[21] V dané věci tak soud uzavírá, že podanou žalobu nepovažuje za důvodnou a proto ji zamítl (ust. § 87 odst. 3 s.ř.s.).

[22] Ve věci soud rozhodl rozsudkem bez nařízení jednání, neboť účastníci proti takovému postupu neměli ve stanovené lhůtě námitek a jednání k projednání žaloby nebylo nutné, když soud neprováděl další dokazování (ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.). Dokazování otiskem webových stránek nebylo nutné, neboť tato listina je součástí předloženého správního spisu, mohla tak být soudem posouzena, aniž by bylo nutné doplňovat dokazování.

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Vzhledem k tomu, že žalovanému státu – vykonavateli veřejné správy - tyto nevznikly nad míru obvyklou jeho běžné činnosti, soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Podle ust. § 104 odst. 3 písm. a) s.ř.s. v případě, kdy městský soud rozhodoval po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem, je kasační stížnost nepřípustná, mimo situaci, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 30. října 2025

JUDr. Ladislav Hejtmánek, v.r.
předseda senátu